

Şərqsünaslıq İnstitutunun əməkdaşı “Tövrat”ı Azərbaycan dilinə tərcümə edib

2020-ci il fevralın 13-də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Mərkəzi Elmi Kitabxanasında (MEK) Beynəlxalq Kitab Bağışlama Günü münasibətilə və AMEA akademik Ziya Bünyadov adına Şərqsünaslıq İnstitutunun aparıcı elmi işçisi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Teymur Sadıqovun Azərbaycan dilinə tərcümə etdiyi “Tövrat” kitabının təqdimatı ilə bağlı tədbir keçirilib.

Tədbirdə MEK-in direktoru Leyla İmanova, kitabxana-xidmət şöbəsinin müdiri Aygün Səfərova Beynəlxalq Kitab Bağışlama Günü'nün tarixindən və bu günlə bağla kitabxanada görülən işlərdən danışdı.

Tədbir çərçivəsində MEK-ə də kitablar hədiyyə olunub.

Xüsusi təqdimatla AMEA akademik Ziya Bünyadov adına Şərqsünaslıq İnstitutunun aparıcı elmi işçisi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Teymur Sadıqov çıxış edib. Təqdimatçı ibridən Azərbaycan

dilinə tərcümə etdiyi və nəfis formatda nəşr olunmuş “Tövrat”ı MEK-ə hədiyyə edib. O, “Tövrat”ın indiyə qədər orijinal mətni ilə müqayisəli şəkildə tərcüməsinin mövcud olmadığını bildirib. Vurğulayıb ki, akademik səviyyədə yerinə yetirilən bu tərcümədən sonra Azərbaycan şərqsünaslıq elmində yeni müqayisəli mövzular üzrə tədqiqat işlərini davam etdirəcək. “Tövrat”ı ilk dəfə orijinaldan Azərbaycan dilinə tərcümə edən Teymur Sadıqov bildirib ki, bu iş üzərində 5 il çalışıb. Tərcümə zamanı bir çox çətinliklərə baxmayaraq, ibri, türk, ingilis, ərəb və rus dillərini mükəmməl bilməsi tərcüməçinin müxtəlif mənbələrdən istifadə etməsini asanlaşdırıb və problemlərin həllinə imkan yaradıb.

Tədbirdə çıxış edən AMEA Şərqsünaslıq İnstitutunun direktoru, akademik Göv-

hər Baxşəliyeva, Azərbaycan Dağ Yəhudiləri Dini İcmasının sədri Milix Yevdayev, professor Qəzənfər Paşayev, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədr müavini Qəmərxanım Cavadlı Azərbaycanda tarixən mövcud olmuş tolerantlıq ənənələrindən və multikultural dəyərlərdən söz açıb, “Tövrat”ın tərcüməsinin bu dəyərlərə böyük töhfə olduğunu bildirdilər. Çıxış edənlər MEK-in təşkil etdiyi, Beynəlxalq Kitab Bağışlama Günü'nə həsr olunan tədbirin orijinal formatını, həmçinin “Tövrat”ın tərcümə layihəsini yüksək qiymətləndirdilər.

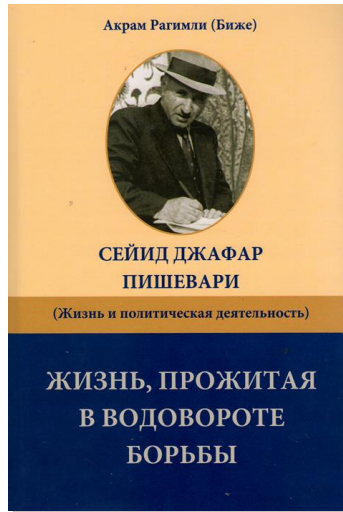
Qeyd edək ki, kitaba “Ön söz”ü Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) Şərqsünaslıq fakültəsinin müəllimi, professor Nəsrulla Məmmədov və mərhum akademik Vasim Məmmədliyev yazıblar. Yeni nəşrin məsləhətçisi Azərbaycan Dağ Yəhudiləri Dini İcmasının ravini Avraam Yakubov, rəyçisi BDU-nun Şərqsünaslıq fakültəsinin müəllimi, dosent Gülnarə Abdullayeva, redaktoru isə professor Nəsrulla Məmmədovdur. Kitab Şərqsünaslıq İnstitutunun Elmi şurasının qərarı ilə çap olunub.

YENİ KİTABLAR

**Əkrəm Rəhimli (Bije).
“Mübarizə burulğanında
keçən ömür - Seyid Cəfər
Pişəvəri (Həyatı və siyasi
fəaliyyəti)”**

AMEA akademik Ziya Bünyadov adına Şərqsünəslük İnstitutunun aparıcı elmi işçisi, iqtisadiyyat üzrə fəlsəfə doktoru Əkrəm Rəhimlinin 2009-cu ildə Bakıda Azərbaycan dilində, daha sonra Tehranda (İran) farsca və Trabzonda (Türkiyə) türkçə çap edilmiş “Mübarizə burulğanında keçən ömür - Seyid Cəfər Pişəvəri (Həyatı və ictimai-siyasi fəaliyyəti)” kitabı rus dilində nəşr olunub.

“Жизнь прожитая в водовороте борьбы - Сейид Джафар Пишевари (Жизнь и политическая деятельность)” kitabında Cənubi Azərbaycanın görkəmli ictimai və siyasi xadimi, mütəfəkkir ziyalısı Seyid Cəfər Pişəvərinin həyat yolu və mübarizəsindən bəhs edilir. Kitabda çoxsaylı mənbələr və sənədlər əsasında. S.C.Pişəvərinin 55 illik həyatının çarları, Cənubi Azərbaycanda milli-demokratik hərəkətdə xidmətləri və rolu, Milli Hökumətin süqutundan sonra həyatının son günləri tədqiq və təhlil edilir. Burada S.C.Pişəvərinin həyat və fəaliyyətinin müxtəlif dövrlərindən, mübarizə meydanında olduğu məqamlardan, zindan divarları arasındakı keçirdiyi günlərdən bəhs edilir, Pişəvəri ilə bağlı müxtəlif sənədlər, müraciətlər, məktublar, zindan dəftərlərindən xatirələr təqdim edilir.

Kitab geniş oxucu kütləsi, orta və ali təhsil müəssisələrinin şagird və tələbələri, S.C.Pişəvəri irsi ilə maraqlanan hər kəs üçün nəzərdə tutulub.

**Elvüsal Məmmədov.
“Orta əsr İslam
fikrində din və fəlsəfə”**

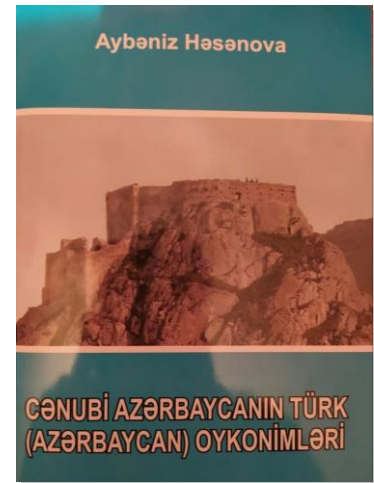

AMEA akademik Ziya Bünyadov adına Şərqsünəslük İnstitutunun aparıcı elmi işçisi, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Elvüsal Məmmədovun “Orta əsr İslam fikrində din və fəlsəfə” monoqrafiyası işıq üzü görüb.

Kitabda orta əsr islam fikrində din-fəlsəfə münasibətləri klassik və müasir mənbələr əsasında kompleks şəkildə öyrənilib, orta əsr islam rəşional fikrinin təşəkkülü tarixi, rəşional proseslər və din-fəlsəfə münasibətləri, Quranda rəşional düşüncə tərzinə, ağıla verilmiş əhəmiyyət, peyğəmbər və səhabələrin yaşadıkları dövrün rəşional mənzərəsi, erkən islam dövründə rəşional düşüncə tərzinin təşəkkülü və ilk rəşional təlimlərin yaranmasında daxili və xarici amillərin rolu, qeyri-fəlsəfi rəşional islam fikrində iman-ağıl münasibətləri və bu zəmində ortaya çıxmış ziddiyyətlərin səbəbləri, rəşional-dini təlimlərin metodoloji bazasında dinin ehkamlarının yeri, sufilik, “Saflıq qardaşları” və işraqilik təlimlərində iman-ağıl məsələləri, islam fəlsəfəsi – məşşailikdə isə din-fəlsəfə problemi öyrənilib, əlaqələr ideya və konsepsiyalar təhlil olunub.

Həmçinin müəllif məşşai filosofların din-fəlsəfə münasibətləri probleminin həlli cəhdlərinin ilahiyatçılar tərəfindən tənqid edilməsinin səbəblərini, din-fəlsəfə münasibətləri probleminə bəzi ənənəvi baxışların qeyri-obyektivliyini, islam fikrində dinlə rəşional təfəkkürün əksliyinin qeyri-mümkünlüyünü göstərib.

**Aybəniz Həsənova.
“Cənubi Azərbaycanın türk
(Azərbaycan) oykonimləri”**

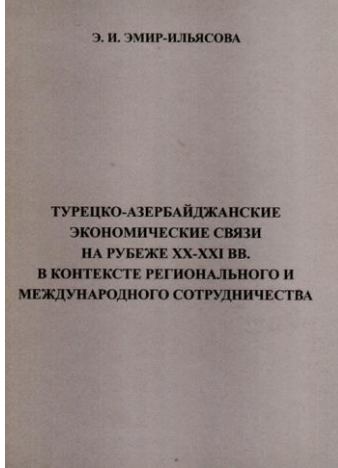

AMEA akad. Z.M.Bünyadov adına Şərqsünəslük İnstitutunun İran filologiyası şöbəsinin böyük elmi işçisi Aybəniz Həsənovanın “Cənubi Azərbaycanın türk (Azərbaycan) oykonimləri” kitabı çapdan çıxıb.

Giriş, 3 fəsil, nəticə və ədəbiyyat siyahısından ibarət kitabda ilk dəfə olaraq xalqımızın ən qədim yaşayış məskənlərindən olan Cənubi Azərbaycan ərazisindəki yaşayış məntəqə adları toplanıb və bunlar müasir toponimik səviyyədə tədqiq edilib. Bu və ya digər məqsədlə yazılmış bəzi əsərlərdəki epizodik məlumatlar istisna olmaqla, tədqiq edilən regionun toponimiyası, xüsusən onun oykonimiyası indiyə qədər nə İranda, nə də respublikamızda ayrıca tədqiq obyektı olmayıb. Buna görə də bu əsərdə ilk təşəbbüs olaraq Cənubi Azərbaycan oykonimiyası toplanıb və sistemləşdirilib, onların qeydə alındığı mənbə və məxəzlər nəzərdən keçirilib, ayrı-ayrı paleo və mezooykonimlərin, imkan daxilində ilkin forma və variantları bərpa edilib, oykonimik adların yaranma və törəmə, meydana gəlmə və normalaşma yolları müəyyənləşdirilib, leksik-semantik qrupları (etnooykonimlər, antropooykonimlər, fitooykonimlər, orooykonimlər, hidrooykonimlər, əlamət və keyfiyyət bildirən oykonimlər və s.) aydınlaşdırılıb.

Esmə Əmir-İlyasova.
“XX-XXI əsrlərin qovşağında
Türkiyə-Azərbaycan iqtisadi
əlaqələri regional və
beynəlxalq əməkdaşlıq
kontekstində”

AMEA akademik Ziya Bünyadov adına Şərqşünaslıq İnstitutunun “Türkiyə tarixi və iqtisadiyyatı” şöbəsinin baş elmi işçisi, iqtisadiyyat üzrə elmlər doktoru, dosent Esmə Əmir-İlyasovanın rus dilində “XX-XXI əsrlərin qovşağında Türkiyə-Azərbaycan iqtisadi əlaqələri regional və beynəlxalq əməkdaşlıq kontekstində” (Турецко-Азербайджанские экономические связи на рубеже XX-XXI вв. в контексте регионального и международного сотрудничества) kitabı çapdan çıxıb.

Monoqrafiyada Türkiyə və Azərbaycanın xarici əlaqələrinin inkişafı və köçürülməsinə dair istinadlar siyasi-hüquqi əsasda nəzəri cəhətdən təhlil edilir. Burada həmçinin Türkiyə və Azərbaycanın id-xal-ixrac mübadiləsi, o cümlədən, enerji resursları və yeni beynəlxalq indekslər araşdırılıb. İnkişaf etmiş və sürətlə inkişaf edən ölkələrlə gələcəkdə əlaqələrin daha da möhkəmləndirilməsi önə çəkilib.

Hişam ət-Talib,
Əbdülhəmid əbu Süleyman,
Ömər ət-Talib.
“Valideyn-uşaq münasibətləri
(uşaq tərbiyəsi üzrə vəsait)”

VALİDEYN-UŞAQ
MÜNASİBƏTLƏRİ

UŞAQ TƏRBIYƏSİ ÜZRƏ VƏSAIT

Hişam ət-Talib • Əbdülhəmid əbu Süleyman • Ömər ət-Talib

AMEA akad. Z.M. Bünyadov adına Şərqşünaslıq institutunun aparıcı elmi işçisi, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Elvüsal Məmmədovun ərəb dilindən tərcümə etdiyi “Valideyn-uşaq münasibətləri (uşaq tərbiyəsi üzrə vəsait)” kitabı çapdan çıxıb. İyirmi üç fəsildən ibarət bu ensiklopedik vəsait davranış, təfəkkür və mənəvi cəhətdən şəxsiyyətin formalaşdırılması üçün bitkin ədəbiyyatı təmsil edir. Kitabın ABS-da yaşayan ərəb müəllifləri Hişam ət-Talib, Əbdülhəmid əbu Süleyman, Ömər ət-Talib problemlə əlaqəli ən son araşdırmalardan akademik müstəvidə istifadəyə cəhd göstəriblər. Onların müsəlman ölkələri və Qərbdə qazandıqları bir neçə onillik şəxsi təcrübə kitabda təqdim olunan nəzəriyyə və müddəaları təsdiqləyən əyani arqument rolunu oynayır.

Kitab Beynəlxalq İslam Fikri İnstitutunda ingilis dilində hazırlanaraq, dünyanın müxtəlif dillərinə, o cümlədən Azərbaycan dilinə çevrilib. Hazırkı tərcümə ərəb dilindən edilib.

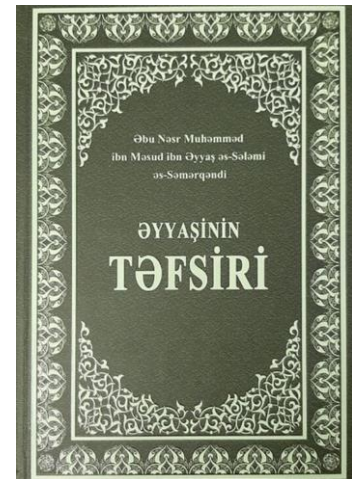
Kitabda əsərin hazırlandığı mədəni mühitlə əlaqəli nümunələr göstərilmiş, xüsusən ailənin, ümumən cəmiyyətin üz-üzə qaldığı problemlərin təsviri verilib. Kitab

yazılarkən cəmiyyətdən-cəmiyyətə fərqlənən sosial hadisələr, tərbiyə təcrübələri də nəzərə alınıb. Bu əyani vəsaitdə fərd, ailə, cəmiyyət və bəşəriyyəti maraqlandıran bir çox məsələyə toxunulub, problemin elmi-tənqidi və konstruktiv üsulla həllinə cəhd edilib. Müəlliflər sosial təhriflərin aradan qaldırılması üçün alternativlər təqdim ediblər. Bu alternativlər, həm də tərbiyə işi ilə əlaqəlidir, təhrifləri, mənfi təsəvvürləri inkardan sonra boşluğun doldurulmasına xidmət edir.

Kitab müsəlman cəmiyyətlərində yayılmağa başlamış bəzi neqativ hallara qarşı həyəcan təbili çalır. Düzdür, bu hallara Qərb kontekstində toxunulur, amma məqsəd Qərb cəmiyyətlərinin bu sahədə apardığı mübarizə təcrübəsi ilə oxucunu tanış etməkdir.

Kitabda müəlliflər bu və ya digər sosial hadisəni (problemi) təsvir edib, mahiyyətini açıb göstərib, nəticələrini müəyyənləşdirib, nəzərdə saxlanması üsullarını təqdim ediblər.

Əbu Nəsr Muhəmməd ibn
Məsud ibn Əyyaş əs-Sələmi
əS-Səmərqəndi.
“Əyyaşının Təfsiri”

Qurani-Kərimin ən qədim təfsirlərindən biri Azərbaycan oxucularının ixtiyarına verilib.

X əsr İslam alimlərindən olan Şeyx Əbu Nəsr Muhəmməd ibn Məsud ibn Əyyaş əs-Sələmi əS-Sə-

mərqəndinin “Təfsirul-Əyyaşi” adlı əsəri Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin icazəsi ilə “Nurlar” Nəşriyyat-Poliqrafiya Mərkəzində çap olunaraq işıq üzü görmüşdür.

Əsəri orijinal ərəb dilindən Azərbaycan dilinə AMEA Z.Bün-yadov adına Şərqsünaslıq İnstitutunun kiçik elmi işçisi Hilal Ağamoğlanov tərcümə edib.

Layihənin elmi redaktoru Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun rektoru, ilahiyyat üzrə fəlsəfə doktoru Aqıl Şirinov, rəyçisi AMEA Z.Bün-yadov adına Şərqsünaslıq İnstitutunun aparıcı elmi işçisi, ilahiyyat üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Aslan Həbibovdur.

980 səhifədən ibarət olan kitab dövrümüzə gəlib çatan ən qədim Quran təfsirlərindəndir. Təfsirdə Muhəmməd peyğəmbər (s) və Əhli-Beyt İmamlarından (ə) nəql olunan rəvayətlər cəm edilmişdir. Orta əsr və müasir dövr alimlərin əsas istinad mənbələrindən biri hesab olunan əsərdə şərh-lər yalnız barəsində hədis və ya rəvayət olan ayələr barədə verilir, digər ayələrin təfsirinə toxunulmur, ayələrlə bağlı müəllifin və ya başqa alimlərin fikirlərinə yer verilmir. Əsərin hazırda mövcud olan nüsxəsi “əl-Fatihə”dən “əl-Kəhf”ədək olan surələrin təfsirini ehtiva edir.

“Şərq araşdırmaları” (elmi-nəzəri jurnal)

AMEA akademik Ziya Bün-yadov adına Şərqsünaslıq İnstitutunun “Şərq araşdırmaları” elmi-nəzəri jurnalının ilk sayı işıq üzü görüb.

Ali Attestasiya Komissiyasının elmi nəşrlər siyahısına daxil olan jurnalın baş redaktoru Şərqsünaslıq İnstitutunun direktoru, akademik Gövhər Baxşəliyevadır. Jurnalın redaksiya heyətinə, Azərbaycan, Rusiya, Rumıniya, Türkiyə və Gürcüstandan nüfuzlu alimlər, o cümlədən akademik İ.Həbibbəyli (Azərbaycan), akademik N.Axundova (Azərbaycan), akademik V.V.Naumkin (Rusiya), akademik A.B.Kudelin (Rusiya), akademik N.Vəlixanlı (Azərbaycan), akademik Ş.Mustafayev (Azərbaycan), professor T.Cəmil (Rumıniya), professor T.Seyhan (Türkiyə), doktor H.Eren (Türkiyə), professor

M.Xalvaşi (Gürcüstan), professor M.E.Kılıç (Türkiyə), professor İ.F.Popova (Rusiya), professor T.Məlikli (Azərbaycan), professor S.Rüstəmov-Tohidi (Azərbaycan), professor M.Kazımov (Azərbaycan), professor V.Cəfərov (Azərbaycan), professor A.Abiyev (Azərbaycan), professor İ.Əlibəyov (Azərbaycan), i.ü.e.d. D.Vəliyev (Azərbaycan), professor E.Əzizov (Azərbaycan) daxilirlər.

Jurnalda filologiya, tarix, siyasi elmlər, fəlsəfə, ilahiyyat və iqtisadiyyat sahələrinə aid 29 elmi məqalə dərc olunub. Bu sırada maraqlı mövzularda “XIX əsrin sonu-XX əsrin əvvəllərində Türkiyədə ictimai-siyasi dəyişikliklərin ədəbi prosesə təsiri və yeni ədəbiyyatın əsas mərhələləri”, “Tənziमतdan II məşrutıyyətə qədər olan dövrdə mətbuat ətrafında yaranan ədəbiyyat mühiti”, “Aşıq Veysəl şeirlərində milliliyin təzahür formaları”, “Sufilikdə məqam və hal anlayışı”, “Türkiyə romanında qadın imzası”, “Oğuz qrupu türk dillərində iqlim leksikasının etimoloji aspektləri”, “Qafqaz albanlarının Şərq ilə konfessional əlaqələri”, “Türk dövlətlərinin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində mədəni inteqrasiyası: mövcud reallıqlar və perspektivlər”, “Müasir fəlsəfə və plüralizmin ünsiyyət mədəniyyətinə dair”, “Peyğəmbərin hədislərində etik normalar” və s. məqalələri qeyd etmək olar.